

Betrokkenheid bij een GSA en ervaren welzijn: De rol van openheid over seksuele oriëntatie
en gender.

Noah Last

S5423716

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

PAMA5166: Masterthesis Orthopedagogiek

Eerste beoordelaar: Laura Baams

Tweede beoordelaar: Tina Kretschmer

10 juni 2024

Woordenaantal: 5815 (excl. literatuurlijst)

Abstract

Despite the high acceptance of sexual and gender diversity in the Netherlands, compared to other countries, a large group of LGBTQ+ youth experience decreased well-being (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2020). Gender and Sexuality Alliances (GSAs) in school are linked to better well-being of LGBTQ+ youth, however, we currently have no knowledge on the exact GSA-related factors that are associated with well-being. The current study therefore examined the relationship between involvement in a GSA and LGBTQ+ youth's well-being. It also examined the role of openness about their gender and sexual orientation. The aforementioned, possible relationships were examined using a sample of N = 862 participants aged 16 to 21 years, through a survey. Overall, it was found that the higher the level of involvement in a GSA, the less well-being that person experiences. It was also found that the degree of openness about their gender and sexual orientation did not play a role in the relationship between involvement and well-being. On the other hand, it was found that youth who were more open about their gender and sexual orientation, reported higher levels of well-being. Future research is needed to further investigate the role of involvement and openness for well-being within a GSA on the one hand, and on the other hand to investigate other GSA-related factors that may have a positive relationship with the well-being of LGBTQ+ youth.

Keywords

Gender and Sexuality Alliance, LHBTIQ+, well-being, engagement, openness

Samenvatting

Ondanks de grote acceptatie van gender en seksuele oriëntatie in Nederland, in vergelijking met andere landen, ervaart een grote groep LHBTIQ+-jongeren verminderd welzijn (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2020). Gender And Sexuality Alliances (GSAs) op school, lijken gerelateerd aan een hogere mate van welzijn onder LHBTIQ+-jongeren, desondanks is het nog onbekend welke GSA-gerelateerde factoren exact gerelateerd zijn aan het welzijn. De huidige studie onderzocht daarom de relatie tussen betrokkenheid binnen een GSA en het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Daarnaast werd de rol van openheid over hun gender en seksuele oriëntatie onderzocht. De bovengenoemde, mogelijke relaties zijn onderzocht aan de hand van een steekproef van $N = 862$ deelnemers in de leeftijd van 16 tot 21 jaar, door middel van een online enquête. Over het algemeen bleek een hogere mate van betrokkenheid bij de GSA, samen te gaan met een lagere mate van welzijn onder LHBTIQ+-jongeren. Daarbij bleek dat de mate van openheid over hun gender en seksuele oriëntatie, geen rol speelt in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn. Daarentegen bleek wel dat LHBTIQ+-jongeren die een hogere mate van openheid over gender en seksuele oriëntatie laten zien, een hogere mate van welzijn ervaren. Toekomstig onderzoek is noodzakelijk om enerzijds de rol van betrokkenheid en openheid voor het welzijn binnen een GSA verder te onderzoeken, en anderzijds om andere GSA-gerelateerde factoren te onderzoeken die mogelijk een positieve relatie hebben met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren.

Trefwoorden

Gender and Sexuality Alliance, LHBTIQ+, welzijn, betrokkenheid, openheid

Introductie

In Nederland is er in vergelijking met andere landen, sprake van een grote acceptatie van gender¹- en seksuele diversiteit. Desondanks is er een stagnatie zichtbaar in de acceptatie van LHBTIQ+². Hiermee wordt bedoeld dat er in de afgelopen jaren geen verbetering te zien is in de acceptatie van LHBTIQ+-personen (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2020). In Nederland behoort 5,6% van de volwassenen tot de LHBTIQ+ groep. Dit komt neer op circa 1 op de 20 personen. Op dit moment identificeert 43% van de jongeren met verminderd welzijn in Nederland zich als LHBTIQ+. Dit betekent dat er een hoog aantal LHBTIQ+-jongeren een verminderde psychische gezondheid ervaren (Huijnk et al., 2022). In dit geval wordt met verminderde psychische gezondheid wordt bedoeld dat LHBTIQ+-jongeren meer depressie, angst en suïcidale gedachten ervaren dan heteroseksuele, cisgender jongeren (Huijnk et al., 2022).

In de huidige studie wordt onderzoek gedaan naar factoren die een relatie hebben met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. De huidige studie is maatschappelijk relevant, aangezien blijkt dat het welzijn van LHBTIQ+-jongeren nog sterk verbeterd kan worden. Door meer inzicht te verkrijgen in de factoren die samenhangen met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren, kan er in de toekomst op die factoren ingezet worden, waardoor meer LHBTIQ+-jongeren een (verhoogd) gevoel van welzijn ervaren.

Schoolinvloed op het welzijn van LHBTIQ+-jongeren

LHBTIQ+-jongeren lopen een verhoogd risico op een verminderde psychische gezondheid. Zij ervaren bijvoorbeeld een hogere mate van eenzaamheid in vergelijking met

¹ Gender bestaat uit sekse, genderidentiteit en genderexpressie. Je sekse-kenmerken zijn de biologische kenmerken die een lichaam man, vrouw of intersekse maakt. Met genderidentiteit wordt iemands persoonlijke beleving van zijn/haar/hen gender bedoeld. Genderexpressie gaat over hoe iemand zijn/haar/hen gender uit.

² Deze term staat voor Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, Intersekse, Queer, en de “+” staat voor alle andere seksualiteiten, sekse-identiteiten en genderexpressies die niet genoemd zijn door de voorgaande letters en niet heteroseksueel of cisgender zijn.

heteroseksuele jongeren (Charmaraman et al., 2024). Mogelijke verklaringen voor het verminderde welzijn onder LHBTIQ+-jongeren zijn identiteitsontwikkelingsproblemen, een gebrek aan een veilige sociale omgeving, genderdysforie³, (dubbele) minderheidsstress⁴, stigmatisering en traumatische ervaringen (Sonneveld & Bungener, 2022). Bovengenoemde verklaringen zijn op verschillende manieren terug te zien in de schoolomgeving.

De schoolomgeving lijkt zowel een positieve als negatieve rol te spelen in de psychische gezondheid van LHBTIQ+-jongeren. Enerzijds blijkt dat gender diverse jongeren zich onveilig voelen op school en kwetsbaar zijn voor pestgedrag (Kiekens et al., 2024). Anderzijds blijkt dat de schoolomgeving juist een belangrijke rol speelt in het welzijn van LHBTIQ+-jongeren (Davis et al., 2024; Kiekens et al., 2024). Onder andere het schoolklimaat, de schoolcultuur en de houding van leerkrachten en leeftijdsgenoten lijken een positieve relatie te hebben met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren (Davis et al., 2024; Kiekens et al., 2024). Aangezien de schoolomgeving het welzijn van LHBTIQ+-jongeren zowel positief als negatief lijkt te beïnvloeden, is het van belang om op school aan het welzijn van LHBTIQ+-jongeren te werken.

Om aan het welzijn van LHBTIQ+-jongeren op school te werken, lijken contextfactoren zoals schoolbrede interventies en samenwerkend leiderschap van belang. Schoolbrede interventies waarbij leerlingen gestimuleerd worden om een gelijkheidsgerichte, respectvolle houding naar elkaar te hebben, lijken gerelateerd aan een positief schoolklimaat (Hollins-Sims et al., (2022)). Hierbij zou het streven naar meer zichtbaarheid, schoolverbondenheid en de ontwikkeling van copingvaardigheden, een positieve rol kunnen spelen in het welzijn van LHBTIQ+-jongeren (McDermott et al., 2023). Het creëren van meer

³ Mensen met genderdysforie hebben een sterk gevoel van onvrede aangezien zij het gevoel hebben dat het biologische geslacht niet overeenkomt met zijn/haar/hen genderidentiteit.

⁴ Verwijst naar de druk die individuen ervaren als zij tot (meer dan één) gemarginaliseerde groep behoren. Een voorbeeld hiervan is iemand zich identificeert met een bepaalde etnische minderheid of met een seksuele- of genderminderheid en daardoor afwijzing of discriminatie meemaakt.

schoolverbondenheid tussen scholieren zorgt voor waarden en normen die nodig zijn om als leerling met voldoende welzijn te functioneren op school (Dion et al., (2016). Deze schoolverbondenheid kan mogelijk verbeterd worden aan de hand van een Gender and Sexuality Alliance (GSA).

De definitie en functie van Gender and Sexuality Alliances (GSAs)

Om schoolbreed een veilig klimaat te creëren zijn Gender and Sexuality Alliances (GSAs) gestart. GSAs werden in eerste instantie opgezet door middelbare scholieren, maar bestaan inmiddels ook in het middelbaar beroeps- en hoger onderwijs. Een GSA is een door scholieren geleide organisatie die LHBTIQ+-jongeren en niet-LHBTIQ+- jongeren samenbrengt om een gemeenschap op te bouwen en zich te richten op bijvoorbeeld sociale rechtvaardigheidskwesties op de desbetreffende school (Davis et al., 2024; Ioverno & Russell, 2020). Voorbeelden van sociale rechtvaardigheidskwesties zijn het organiseren van anti-pestcampagnes en trainingen voor (meer) begrip en bewustzijn voor LHBTIQ+-jongeren.

De structuur, de functie en het doel van een GSA kan verschillen. Dit is afhankelijk van de behoeften en doelstellingen van de specifieke GSA (Davis et al., 2024). Mogelijke doelstellingen van een GSA zijn het creëren van sociale verbondenheid, het bieden van emotionele steun of het organiseren van activiteiten om in actie te komen voor meer gelijkheid (Davis et al., 2024; Ioverno & Russell, 2020). Sommige GSAs organiseren bijvoorbeeld sociale- en recreatieve activiteiten zoals schoolbrede, informatieve trainingen voor leeftijdsgenoten en personeel, terwijl andere GSAs zich richten op de belangenbehartiging door activiteiten als de Dag van de Stilte, Youth Pride en Paarse Vrijdag te organiseren (Ioverno & Russell, 2020). Aangezien op elke school de GSA anders ingezet wordt, is het van belang om te achterhalen of de GSA samenhangt met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren en welke aspecten dan voor deze samenhang zorgen.

Samenhang tussen GSAs en welzijn

De variërende functies van GSAs hebben wetenschappers aangezet tot de vraag of LHBTIQ+-jongeren op scholen met GSAs een beter welzijn hebben dan LHBTIQ+ jongeren op scholen zonder GSAs, en welke aspecten van de GSA daarin dan samenhangen met het welzijn. GSAs lijken te zorgen voor een algemeen positievere en ondersteunende sfeer op school, wat suggereert dat er een positieve relatie bestaat tussen GSAs en de geestelijke gezondheid van alle leerlingen op scholen met een GSA (Corbitt, 2016; Baams & Russell, 2021).

Uit onderzoek blijkt dat factoren als veiligheid en het verkrijgen van kennis en informatie over gender en seksuele oriëntatie binnen een GSA, bijdragen aan een beter gevoel van welzijn onder LHBTIQ+-jongeren. Met het aspect veiligheid binnen de GSA wordt bedoeld dat het creëren van ruimtes die bescherming bieden tegen stigmatisering, discriminatie en pesten, lijkt samen te hangen met meer welzijn onder LHBTIQ+-jongeren (Porta et al., 2017). Daarnaast lijkt het verkrijgen van kennis en informatie over onderwerpen als gender en seksuele oriëntatie⁵ binnen een GSA te zorgen voor meer begrip en herkenning, wat ook samen lijkt te hangen met meer welzijn onder LHBTIQ+-jongeren (Charmaraman et al., 2024). Veiligheid en het verkrijgen van kennis en informatie lijken aspecten die binnen een GSA zorgen voor meer welzijn bij LHBTIQ+-jongeren, maar mogelijk zorgt de GSA ook voor meer welzijn buiten de GSA om.

GSAs op een school lijken buiten de GSA om, samen te hangen met betere schoolprestaties en een toename van acceptatie van LHBTIQ+, wat zorgt voor meer welzijn onder LHBTIQ+-jongeren (Porta et al., 2017; Corbitt, 2016). De betere schoolprestaties lijken te ontstaan, doordat een GSA het contact met ondersteunende volwassenen binnen de school toegankelijker maakt. Leerlingen lijken dan eerder om hulp te vragen, wat zorgt voor betere

⁵ De seksuele oriëntatie geeft aan tot welke gender(s) of geslacht(en) je je romantisch en/of seksueel aangetrokken voelt.

schoolprestaties (Porta et al., 2017). De verbeterde schoolprestaties, lijken vervolgens samen te gaan met meer welzijn, aangezien LHBTIQ+-leerlingen minder stress lijken te ervaren van school (Porta et al., 2017). De toenemende acceptatie van LHBTIQ+ lijkt te ontstaan doordat een GSA zorgt voor meer zichtbaarheid, wat zorgt voor meer verbondenheid tussen leerlingen op school (Corbitt, 2016).

Ondanks dat GSAs een cruciale rol lijken te spelen in het verbeteren van welzijn onder LHBTIQ+-jongeren, is er toekomstig onderzoek nodig, om te verduidelijken welke factoren van GSAs precies zorgen voor een beter gevoel van welzijn (Baams & Russell, 2021; Poteat et al., 2017; Porta et al., 2017; Charmaraman et al., 2024; Corbitt, 2016).

Onderzoek naar de factoren die een positieve relatie laten zien met welzijn, is van belang om GSAs beter in te kunnen zetten. Wanneer bijvoorbeeld het aspect actieve betrokkenheid bij een GSA een positieve relatie heeft met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren, kan binnen een GSA meer ingezet worden op actieve betrokkenheid, waardoor mogelijk het welzijn van LHBTIQ+-jongeren verbetert.

De rol van actieve betrokkenheid binnen de GSA

Actieve betrokkenheid kan worden gedefinieerd als een bewuste, meedenkende aanwezigheid tijdens activiteiten. Actief betrokken deelnemers van een GSA, zijn niet alleen fysiek aanwezig, maar zijn cognitief en emotioneel betrokken bij de GSA. Hierbij valt te denken aan het voeren van discussies en gesprekken en het organiseren van activiteiten (Bonwell & Eison, 1991; Lutsenko & Lutsenko, 2022). Actieve betrokkenheid bij een GSA, lijkt een positieve relatie te hebben met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren (Charmaraman et al., 2024). Actieve betrokkenheid bij een GSA, lijkt te zorgen voor meer zelfredzaamheid en zelfstandigheid, een groter gevoel van eigenwaarde, meer activisme voor sociale rechtvaardigheid en meer hoop voor de toekomst (Ceccolini et al., 2021; Ioverno & Russell, 2020; Russell et al., 2011; Stasio et al., 2023). De toegenomen zelfredzaamheid en

zelfstandigheid lijken te ontstaan doordat actief betrokken LHBTIQ+-jongeren zelfstandig activiteiten organiseren, als uiteindelijk georganiseerde activiteiten goed verlopen, lijkt dat te zorgen voor een beter welzijn (Poteat et al., 2020; Stasio et al., 2023). Daarnaast ontstaat een groter gevoel van eigenwaarde, doordat de verhoogde betrokkenheid binnen een GSA, zorgt voor meer steun van leeftijdsgenoten (Poteat et al., 2020). De bevestiging van leeftijdsgenoten, zorgt er ook voor dat jongeren zich zelfredzamer en zelfstandiger voelen om in actie te komen voor sociale rechtvaardigheid (Poteat et al., 2020). Daarnaast ervaren actief betrokken LHBTIQ+-jongeren meer hoop voor de toekomst, doordat ze actief bezig zijn met het maken van plannen voor de toekomst (Poteat et al., 2020). Om de hoop onder leden van een GSA te bevorderen, is het van belang dat jongeren binnen een GSA aangemoedigd worden om te bedenken wat ze in de toekomst willen bereiken (Poteat et al., 2020). De actieve betrokkenheid bij een GSA lijkt te zorgen voor een beter welzijn van LHBTIQ+-jongeren, door de toenemende zelfredzaamheid en zelfstandigheid, een groter gevoel van eigenwaarde, meer activisme voor sociale rechtvaardigheid en meer hoop voor de toekomst (Ceccolini et al., 2021; Ioverno & Russell, 2020; Russell et al., 2011; Stasio et al., 2023).

Het voeren van gesprekken over gender, seksuele oriëntatie en mentale gezondheid blijkt ook een relatie hebben met de mentale gezondheid van betrokken scholieren (Poteat et al., 2020). Op dagen na GSA-bijeenkomsten waar scholieren actief deelnamen aan zulke gesprekken, bleken zij meer positieve gevoelens te ervaren, dan op dagen waarin zij niet actief deelnamen aan deze gesprekken (Poteat et al., 2022). Dit is mogelijk te verklaren doordat het bespreken van persoonlijke ervaringen en zorgen op het moment zelf moeilijk kan zijn (Poteat et al., 2022). Om LHBTIQ+-jongeren gemakkelijker te laten deelnemen aan de persoonlijke gesprekken, lijkt het ontvangen van een positieve respons van begeleiders en medestudenten helpend. De verbondenheid en steun aan elkaar binnen een GSA lijkt daarmee een belangrijke rol te spelen in het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Ook worden LHBTIQ+-

jongeren door de verbondenheid en steun van elkaar, aangespoord om open over zichzelf te praten (Roberts & Christens, 2021).

Concluderend lijken actief betrokken LHBTIQ+-jongeren, een betere mentale gezondheid te ervaren. Echter is er vervolgonderzoek nodig om de positieve relatie tussen actieve betrokkenheid bij een GSA en welzijn te bevestigen. Daarnaast lijkt een positieve respons van begeleiders en medestudenten, LHBTIQ+-jongeren aan te sporen om open over zichzelf te praten, wat positief lijkt voor het welzijn van LHBTIQ+-jongeren.

De rol van openheid over je gender en seksuele oriëntatie op GSA betrokkenheid

Het open praten over jezelf lijkt een rol te spelen in de relatie tussen actieve betrokkenheid en het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. De mate van openheid over je gender en seksuele oriëntatie lijkt daarmee gerelateerd aan de relatie tussen betrokkenheid bij een GSA en het ervaren welzijn, openheid kan hierin zowel een positieve als negatieve rol spelen. Positieve ervaringen van openheid blijken samen te hangen met een omgeving die liefdevolle acceptatie toont en empathisch luistert (Skidmore et al., 2022), terwijl negatieve ervaringen van openheid blijken samen te hangen met stress over mogelijke negatieve reacties van de omgeving (Mallory et al., 2021). Aan de ene kant blijkt de onthulling van gender en seksuele oriëntatie dus stressvol voor jongeren, en deze stress zorgt voor een slechtere geestelijke gezondheid (Mallory et al., 2021). Maar aan de andere kant blijkt dat jongeren die open kunnen zijn over hun gender en seksuele oriëntatie naar hun omgeving, minder last hebben van depressies en een beter zelfbeeld ervaren (Mallory et al., 2021; Kosciw, Palmer & Kull, 2015). Mogelijk verschilt de mate van open zijn over je gender en seksuele oriëntatie dus per omgeving.

LHBTIQ+-jongeren blijken dan ook minder open te zijn over hun gender en seksuele oriëntatie thuis, dan naar vrienden op school. Er is gebleken dat 69% van de LHBTIQ+-jongeren zich op hun gemak voelt, om thuis over hun gender en seksuele oriëntatie te praten.

Daartegenover voelt 91,9% van de LHBTIQ+-jongeren zich op hun gemak om open te zijn over hun gender en seksuele oriëntatie bij hun vrienden op school (Stasio et al., 2023). Dit suggereert dat vrienden op school, een belangrijke rol spelen in het open durven zijn over gender en seksuele oriëntatie.

Huidige studie

Uit de literatuur blijkt dat betrokkenheid bij de GSA mogelijk gerelateerd is aan het welzijn van LHBTIQ+-jongeren (Zhang et al., 2024; Ceccolini et al., 2021; Ioverno & Russell, 2020; Stasio et al., 2023). Daarnaast lijkt de relatie tussen betrokkenheid bij de GSA en het ervaren welzijn, verschillend te zijn voor mensen die een hoge of juist lage mate van openheid laten zien (Roberts & Christens, 2021; Mallory et al., 2021; Kosciw et al., 2015; Stasio et al., 2023; Skidmore et al., 2022). In de huidige studie wordt de relatie tussen betrokkenheid bij een GSA en het welzijn van LHBTIQ+-jongeren onderzocht. Daarbij wordt er gekeken of de mate van openheid over gender en seksuele oriëntatie een rol speelt in de relatie tussen betrokkenheid bij de GSA en ervaren het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. De hypothese in het huidige onderzoek is: “Betrokkenheid bij een GSA hangt samen met het ervaren welzijn van LHBTIQ+-jongeren.” De verwachting is dat een grotere mate van betrokkenheid bij een GSA, samengaat met een hogere mate van welzijn. In de huidige studie wordt gekeken naar samenhang tussen de persoonlijke betrokkenheid bij een GSA en het ervaren welzijn, aangezien onderzoek doen naar een effect in de huidige studie lastig is. Een effect kan namelijk alleen aangetoond worden als er een effectstudie gedaan is. In de huidige studie zou dat betekenen dat er random LHBTIQ+-jongeren moeten worden toegewezen aan twee groepen, waarbij de ene groep lid van een GSA is en de andere groep niet, verder moeten alle omstandigheden gelijk zijn. Dit is lastig haalbaar, omdat jongeren die lid zijn van een GSA mogelijk bij aanvang van het onderzoek op meerdere vlakken verschillen van jongeren die niet bij een GSA zitten. In het huidige onderzoek wordt de volgende vraag beantwoordt:

“Bestaat er een relatie tussen betrokkenheid bij de GSA en het gevoel van welzijn onder LHBTIQ+-jongeren en hoe verschilt deze relatie voor LHBTIQ+-jongeren met een relatief hoge mate van openheid over gender en seksuele oriëntatie ten opzichte van LHBTIQ+-jongeren met een relatief lage mate van openheid over gender en seksuele oriëntatie?”.

Methode

Procedure en participanten

In de huidige studie wordt een kwantitatief vragenlijstonderzoek uitgevoerd. De studie is goedgekeurd door de ethiekcommissie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Het onderzoek loopt op dit moment nog en de scriptie wordt geschreven op het deel van de steekproef dat op 17 mei 2024 had deelgenomen. De deelnemers zijn LHBTIQ+-jongeren van middelbare scholen en van het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) in de leeftijd van 16 tot 21 jaar. Van de deelnemers is 77%, 16, 17 of 18 jaar. Zowel de data van scholieren die op een school zitten met een GSA is beschikbaar, als data van scholieren zonder GSA. De huidige studie heeft $N = 862$ deelnemers. Van hen hebben $n = 469$ deelnemers een GSA op hun school—data van deze groep wordt gebruikt voor de huidige studie. Van de $n = 469$ deelnemers is 83,2% als meisje en 16,8% als jongen geboren. Op dit moment voelt 46,5% van de deelnemers zich meisje en 14,5% zich jongen. Iets minder dan de helft van het percentage dat geboren is als meisje, heeft nu een ander gender. Van het percentage dat als jongen geboren is, heeft 88% nog hetzelfde gender. Daarnaast is van de steekproef 11,3% transgender, 10% non-binair, 3,4% genderqueer en 3,6% genderfluïde, en 7,7% van de deelnemers weet (nog) niet welk gender zij zijn. In totaal geeft 16,8% van de deelnemers aan een migratieachtergrond te hebben. Daarnaast volgt bijna de helft van de deelnemers (44,3%) VWO/Gymnasium, 19,8% HAVO, 3% theoretische leerweg, 12,4% MBO, 10% HBO en 9% een Universitaire opleiding.

Alle deelnemers zijn online geworven via advertenties op sociale media. Deelnemers krijgen toegang tot informatie over het onderzoek en het toestemmingsformulier. Wanneer een deelnemer alle informatie heeft gelezen, en toestemming geeft, dan wordt de enquête gestart. De enquête duurt ongeveer 15 minuten, elke vraag kan worden overgeslagen en deelnemers kunnen te allen tijde stoppen, zonder consequenties.

Meetinstrumenten

Welzijn. De mate waarin LHBTIQ+-jongeren welzijn ervaren, wordt beoordeeld met 10 items. Een voorbeelditem is: “Ik voel me verdrietig of leeg” (0 = nooit, 4 = altijd). Voor de items zijn de puntenscores omgecodeerd. Deze transformatie zorgt ervoor dat de gegevens consistent geanalyseerd kunnen worden. Er werd een gemiddelde score van de items gebruikt, waarbij een hogere score staat voor een beter welzijn.

Betrokkenheid. De betrokkenheid van leden bij een GSA wordt beoordeeld met 3 items. Een voorbeelditem is: “Ik nam een leidende rol bij GSA-meetings en GSA-activiteiten” (1 = helemaal niet, 5 = heel veel). Er wordt een gemiddelde score van de items gebruikt, waarbij een hogere score staat voor een grotere betrokkenheid.

Openheid. Openheid over je gender en seksuele oriëntatie wordt beoordeeld aan de hand van 8 items. Een voorbeelditem is: “Wie weten er over jouw seksuele oriëntatie?” (1 = ze weten het absoluut niet, 4 = ze weten het absoluut, 0 = niet op mij van toepassing). Een deelnemer vult dit item apart in voor gezin (ouders, broers, zussen), vrienden, mensen op school en collega's op je werk. Er wordt een gemiddelde score van de items gebruikt, waarbij een hogere score staat voor meer openheid.

Analyse plan

Aan de hand van de programma's SPSS en process macro wordt de data geanalyseerd. Nadat de data verwerkt is in SPSS, wordt er gekeken of de verschillende items voldoende zijn ingevuld door deelnemers om met voldoende betrouwbaarheid uitspraken te kunnen doen.

Deze controle is essentieel om de validiteit en betrouwbaarheid van de huidige studie te waarborgen. Bij de analyse van de gegevens worden de antwoorden ‘weet ik niet’ uit de dataset gefilterd, om een meer consistente en representatieve analyse uit te kunnen voeren. Het gemiddelde per schaal wordt vervolgens gebruikt om correlatie-, regressie-, moderatie- en mediatieanalyses uit te voeren. Eerst worden de assumpties voor een correlatie-, regressie-, moderatie- en mediatieanalyse getoetst. In dit onderzoek is de assumptie lineariteit getoetst voor de correlatie-, regressie-, moderatie- en de mediatieanalyse. Voor de regressie-, moderatie- en mediatieanalyse is naast de lineariteit, de homoscedasticiteit en multicollineariteit getoetst. Aan alle assumpties wordt voldaan. Daarna worden de correlatie-, regressie-, moderatie- en mediatieanalyses geïnterpreteerd. Hierbij is betrokkenheid bij de GSA de onafhankelijke variabele, en gevoel van welzijn de afhankelijke variabele, en openheid is de moderator en mediator.

Resultaten

Allereerst lijkt betrokkenheid bij een GSA gerelateerd aan minder welzijn. De gevonden negatieve correlatie is significant ($r(412) = -.12, p = .013$). Daarnaast blijkt dat er een zwakke, significante positieve correlatie bestaat tussen openheid en welzijn. LHBTIQ+-jongeren die een hogere mate van openheid laten zien, ervaren over het algemeen meer welzijn ($r(745) = .17, p < .001$). Tussen betrokkenheid en openheid bestaat een niet-significante positieve relatie ($r(419) = .03, p = .494$). Er is dus geen bewijs om aan te nemen dat er een relatie bestaat tussen betrokkenheid en openheid.

Regressieanalyse

Op basis van de multivariate regressieanalyse (Tabel 1) met de voorspellers betrokkenheid en openheid, wordt duidelijk dat zowel betrokkenheid als openheid een kleine, maar significante relatie hebben met welzijn, maar beiden in tegengestelde richting. Openheid laat een kleine, positieve relatie zien met welzijn, terwijl betrokkenheid een kleine negatieve relatie laat zien met welzijn.

Moderatieanalyse

Tabel 1 laat ook zien dat er sprake is van een niet-significant moderatie-effect (β -coëfficiënt = $-.01$, $t = -.34$, $p = .736$). Ongeacht de mate van openheid, is er een kleine en negatieve relatie tussen betrokkenheid en welzijn.

Tabel 1

	Multivariate regressieanalyse		Moderatieanalyse	
	B (SE)	<i>p</i>	B (SE)	<i>p</i>
Betrokkenheid	-.06 (.02)	.009	-.02 (.10)	.830
Openheid	.12 (.04)	.004	.14 (.08)	.058
Betrokkenheid × Openheid			-.01 (.03)	.736

Mediatieanalyse

Uit de mediatieanalyse wordt duidelijk dat het indirecte effect van betrokkenheid op welzijn, via openheid niet significant is, omdat het betrouwbaarheidsinterval 0 bevat (95% BI [-0,0035, 0,0102]). Openheid is dus geen significante mediator in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn.

Discussie

De huidige studie heeft zich gericht op de relatie tussen betrokkenheid binnen een GSA en het ervaren welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Met daarbij de rol die openheid over je gender en seksuele oriëntatie speelt in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn. Verwacht werd dat een hogere mate van betrokkenheid binnen een GSA samengaat met meer ervaren welzijn. Echter kwam in de huidige studie naar voren dat wanneer je als LHBTIQ+-jongere een grotere mate van betrokkenheid laat zien bij een GSA, dit juist samengaat met minder welzijn. Daarnaast blijkt dat hoe hoger de mate van openheid is, hoe hoger het welzijn is.

Echter speelt de mate van openheid die iemand laat zien, geen rol in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn.

Bovengenoemde bevindingen suggereren dat betrokkenheid bij een GSA, juist zorgt voor minder welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Dit zou ook kunnen betekenen dat het verband mogelijk de andere kant op gaat, dan op basis van voorgaande studies werd verwacht. In voorgaande studies kwam naar voren dat hoe meer betrokkenheid iemand bij een GSA laat zien, hoe meer welzijn diegene ervaart. Dit werd onder andere verklaard doordat LHBTIQ+-jongeren zich door de betrokkenheid, zelfredzamer voelen, een groter gevoel van eigenwaarde ervaren en meer hoop hebben voor de toekomst (Charmaraman et al., 2024; Ceccolini et al., 2021; Ioverno & Russell, 2020; Russell et al., 2011; Stasio et al., 2023). Het huidige onderzoek laat echter zien dat hoe hoger de mate van betrokkenheid is, hoe lager het welzijn is.

Voor de gevonden relatie tussen betrokkenheid en welzijn, zijn verschillende verklaringen mogelijk. Het actief deelnemen aan een GSA, kan leden bewust maken van alle uitdagingen die de LHBTIQ+-gemeenschap ondervindt. Dit bewustzijn zou kunnen leiden tot een lager welzijn. Een andere verklaring is dat actieve betrokkenheid bij een GSA, leden zichtbaar maakt als onderdeel van de LHBTIQ+-gemeenschap, waardoor zij mogelijk vaker te maken krijgen met stigmatisering en discriminatie, wat mogelijk het welzijn vermindert (Poteat et al., 2020). Daarnaast kan een persoon eerst een laag welzijn ervaren, waardoor diegene actief gaat deelnemen aan een GSA, maar dan is mogelijk het welzijn nog niet gelijk verbeterd. Dat zou betekenen dat wanneer leden langer lid zijn van een GSA, zij een beter welzijn ervaren, dan toen zij zich net aansloten bij een GSA. Wanneer LHBTIQ+-jongeren aan de hand van longitudinaal onderzoek, een langere tijd gevolgd zouden worden, zou er gekeken kunnen worden of het welzijn verbetert, naarmate LHBTIQ+-jongeren langer deelnemen aan een GSA. Naast de bevinding dat een hogere mate van betrokkenheid

samengaat met minder welzijn, zijn er andere bevindingen gedaan.

De tweede bevinding in het huidige onderzoek geeft aan dat hoe meer openheid je als persoon laat zien, hoe meer welzijn je ervaart. Dit is een bevestiging van eerdere studies, waaruit bleek dat jongeren die open zijn over hun gender en seksuele oriëntatie, een betere mentale gezondheid ervaren (Mallory et al., 2021; Kosciw et al., 2015). Het zou ook mogelijk kunnen zijn dat het verband tussen openheid en welzijn de andere kant op gaat, omdat een betere mentale gezondheid er mogelijk voor zorgt dat je opener kunt zijn over wie je bent.

De derde bevinding in het huidige onderzoek is dat de mate van openheid geen rol speelt in de relatie tussen betrokkenheid bij een GSA en het welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Dit spreekt een voorgaande studie tegen die liet zien dat betrokkenheid bij de GSA vooral een belangrijke rol speelt in het bevorderen van welzijn, wanneer leden openlijk uitkomen voor hun gender en seksuele oriëntatie (Roberts & Christens, 2021). Verklaringen voor het feit dat in de huidige studie openheid geen rol speelt in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn, is het feit dat andere factoren zoals veerkracht en sociale vaardigheden mogelijk een grotere rol spelen, waardoor de rol van openheid overschaduwd wordt.

Een andere verklaring is dat openheid in verschillende situaties, een andere rol speelt. In sommige gevallen kan open zijn over gender en seksuele oriëntatie stress opleveren, terwijl die openheid in andere situaties juist steun en acceptatie kan bevorderen. Hierin is het open zijn over je gender en seksuele oriëntatie af en toe positief voor het welzijn en af en toe negatief. Hierdoor lijkt het dat openheid geen consistente rol speelt in de relatie tussen betrokkenheid en welzijn. Om deze verklaring te onderzoeken is het van belang om meer controlevariabelen mee te nemen, zoals veerkracht, sociale vaardigheden en het algemene klimaat rondom gender en seksuele oriëntatie. Daarnaast is het van belang om meer gegevens te verzamelen over de context waarin openheid over je gender en seksuele oriëntatie plaatsvindt, om mogelijk beter te verklaren waarom openheid soms een positieve en soms een

negatieve rol speelt.

Vervolgstudies zijn van belang om verder onderzoek te doen naar welke factoren binnen de GSA een grote, positieve relatie laten zien met het welzijn van LHBTIQ+-jongeren.

Mogelijk is het in een vervolgstudie van belang om een observatiestudie binnen de GSA of een interviewstudie met leden van een GSA te doen, om meer informatie te krijgen over hoe bijeenkomsten binnen de GSA verlopen, en hoe alle leden daarin (niet) actief betrokken zijn. Door dergelijke onderzoeken uit te voeren kan bijvoorbeeld een beter beeld geschetst worden over welke jongeren heel actief betrokken zijn bij een GSA en welke niet. Ook wordt er dan meer inzicht verkregen in hoe jongeren naar zichzelf en anderen kijken. Mogelijk denken jongeren zelf dat zij heel actief betrokken zijn, maar zijn ze dit in werkelijkheid eigenlijk niet. Aan de andere kant, kan het ook zijn dat bepaalde jongeren binnen de GSA niet of minder betrokken worden door andere leden. Door het doen van observatie- en interviewstudies kan mogelijk meer inzicht verkregen worden in de ervaringen van LHBTIQ+-jongeren binnen een GSA, om uiteindelijk het welzijn van LHBTIQ+-jongeren te verbeteren.

Beperkingen van de huidige studie

Er zijn verschillende beperkingen van deze studie te benoemen. Ten eerste de verhouding in het aantal vrouwen en mannen dat deelnam aan de studie. Van de deelnemers is 83,2% geboren als meisje, tegenover 16,8% die geboren zijn als jongen. Dit heeft gevolgen voor de validiteit van het onderzoek, aangezien de resultaten vooral de perspectieven van mensen die geboren zijn als meisje weerspiegelen. In het interpreteren van de resultaten, moet daar rekening mee gehouden worden, vooral wanneer gender een rol speelt. Daarbij is het van belang om na te denken hoe het komt dat de enquête door zoveel meer mensen is ingevuld die geboren zijn als meisje, dan als jongen. Heeft dit te maken met het feit dat mensen geboren als meisje meer bereikt zijn via de wervingsmethoden, of vullen mensen

geboren als jongen mogelijk minder snel een enquête in? In vervolgonderzoek is het van belang om ongeveer evenveel mensen te bereiken die als meisje of als jongen geboren zijn. Aangezien in het huidige onderzoek al ingezet is op verschillende wervingsmethoden, is het in toekomstig onderzoek van belang bewust na te denken hoe hierin mensen die geboren zijn als jongen beter bereikt kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld door te kijken welke sociale media mensen geboren als jongen over het algemeen meer gebruiken. Wanneer er toch meer mensen deelnemen aan het onderzoek die zijn geboren als meisje, is het mogelijk om de groep die geboren is als jongen, zwaarder in het onderzoek te laten wegen. Hier moet in de interpretatie van de resultaten wel rekening meegehouden worden. Door bovengenoemde stappen te ondernemen, kan mogelijk in toekomstige studies een meer representatieve, evenwichtige steekproef verkregen worden, waardoor de resultaten een representatiever beeld kunnen geven van de werkelijkheid.

Een andere beperking van de studie is het feit dat van het percentage dat geboren is als meisje (83,2%), 46,5% een ander gender heeft, dan hen is toegewezen bij de geboorte. Bij het aantal dat geboren is als jongen (16,5%) heeft 12% een ander gender dan hen is toegewezen bij de geboorte. Op basis van deze gegevens zou er gedacht kunnen worden dat mensen die geboren worden als meisje in vergelijking met mensen die geboren zijn als jongen, vaker een ander gender hebben, dan wat zij toegewezen hebben gekregen bij de geboorte. Deze conclusie kan niet getrokken worden op basis van deze studie, aangezien de verhouding meisjes-jongens die deelnamen aan het onderzoek niet gelijk is. Dit is een beperking, omdat de scheve verhouding tussen mensen geboren als meisje en jongen, kan leiden tot verkeerde interpretaties over de totale populatie.

Ten derde volgt 44,3% van de deelnemers vwo, tegenover 3% van de deelnemers die de theoretische leerweg volgen. Daardoor zijn de resultaten voor een groot deel gebaseerd op de perspectieven van vwo-scholieren. Mogelijk worden de factoren betrokkenheid, openheid en

welzijn binnen de GSA op het vwo op een andere manier ervaren en ingezet, dan bij scholieren die de theoretische leerweg volgen. Scholieren die de theoretische leerweg volgen, blijken gemiddeld genomen minder intrinsieke motivatie voor school te hebben dan vwo-scholieren. Daarbij blijken zij vaker burn-out symptomen te ervaren in vergelijking met vwo-scholieren (Altikulac et al., 2024). Deze verschillen hebben gevolgen voor de validiteit van het onderzoek. De resultaten zijn mogelijk niet representatief voor scholieren die de theoretische leerweg volgen, aangezien hun perspectief kan verschillen van vwo-scholieren.

In toekomstige studies is het van belang om na te gaan hoe scholieren die de theoretische leerweg volgen, beter bereikt kunnen worden, om met een representatieve steekproef, iets over de totale populatie te kunnen zeggen. Er zou bijvoorbeeld samengewerkt kunnen worden met leraren van theoretische-leerwescholen. Tijdens de les zouden leerkrachten het onderzoek dan bij de leerlingen kunnen introduceren, waarbij ze het belang van de deelname aan het onderzoek benadrukken. Om meer informatie te verkrijgen over de GSA zou het van belang kunnen zijn, om te kijken hoe de betrokkenheid, openheid en het welzijn onder leden binnen GSAs door de tijd heen verandert, door in de toekomst bijvoorbeeld een longitudinaal onderzoek te doen, om de GSAs zo goed mogelijk te laten functioneren en uiteindelijk het welzijn van LHBTIQ+-jongeren te verbeteren.

Conclusie

De huidige studie suggereert dat hoe meer betrokkenheid iemand binnen een GSA laat zien, hoe minder welzijn deze persoon ervaart. Dit is in strijd met voorgaande studies, waarin juist geconcludeerd werd dat de mate van betrokkenheid bij een GSA samenhangt met meer welzijn van LHBTIQ+-jongeren. Daarnaast komt in de huidige studie naar voren dat hoe hoger de mate van openheid is die iemand laat zien, hoe meer welzijn deze persoon ervaart. Echter verandert de relatie tussen betrokkenheid en welzijn niet op basis van hoe open of juist niet open iemand is. Toekomstig onderzoek is nodig om de relatie tussen betrokkenheid bij

een GSA en het welzijn van LHBTIQ+-jongeren verder te doorgronden. Daarbij is de het van belang om verschillende soorten studies in te zetten, zoals een interviewstudie, observatiestudie of longitudinale studie, om meer te kunnen zeggen over hoe GSAs in de praktijk worden gebruikt. Daarnaast is het van belang om andere factoren die mogelijk een relatie hebben met het welzijn van leden binnen een GSA, verder te onderzoeken, om uiteindelijk de mentale gezondheid van LHBTIQ+-jongeren te verbeteren.

Literatuurlijst

- Altikulaç, S., Janssen, T. W. P., Yu, J., Nieuwenhuis, S., & Van Atteveldt, N. M. (2024). Mindset profiles of secondary school students: Associations with academic achievement, motivation and school burnout symptoms. *British Journal of Educational Psychology* ; 00, 1–21. <https://doi.org/10.1111/bjep.12676>
- Baams, L., & Russell, S. T. (2021). Gay-Straight Alliances, School Functioning, and Mental Health: Associations for Students of Color and LGBTQ Students. *Youth & Society*, 53(2), 211-229. <https://doi.org/10.1177/0044118X20951045>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: *School of Education and Human Development*, George Washington University.
- Ceccolini, C. J., Poteat, V. P., Calzo, J. P., Yoshikawa, H., & Meyer, K. (2021). A Mixed-Methods Examination of the Unique Associations of Gender-Sexuality Alliance Involvement and Family Support on Bravery in Sexual and Gender Minority Youth. *Journal of Adolescent Research*, 36(2), 154-182. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0743558420933226>
- Charmaraman, L., Zhang, A., Wang, K., & Chen, B. (2024). Sexual Minorities and Loneliness: Exploring Sexuality through Social Media and Gender–Sexuality Alliance (GSA) Supports. *Int. J. Environ. Res. Public Health*; 21, 300. <https://doi.org/10.3390/ijerph21030300>
- Corbitt, B. J. (2016). A qualitative exploration of schools with gay-straight alliances as learning environments for LGBTQ students [Dissertation]. California State University, Long Beach.
- Dion, L. A., Johnson, A. & Wales University College of Arts and Science Doctoral Program in Educational Leadership. (2016). *The Relationship of School-Wide Positive Behavior Supports to School Climate and Student Behavior* [Dissertation].

- Stasio, M., Alston, L., & Harley, J. (2023). A Snapshot of Gay-Straight Alliance Clubs and Student Well-Being in Western Canadian High Schools. *Canadian Journal of School Psychology, 38*(2), 144-158. <https://doi.org/10.1177/08295735231170337>
- McDermott, M., Kaley, A., Kaner, E., Limmer, M., McGovern, R., McNulty, F., Nelson, R., Geijer-Simpson, E. & Spencer, L. (2023). Understanding How School-Based Interventions Can Tackle LGBTQ+ Youth Mental Health Inequality: A Realist Approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 20*(4274), 4274. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054274>
- Hidalgo-Tertero, C. M. (2021). Google Translate vs. DeepL. *Monografias de Traducción e Interpretación, 154-177*. <https://doi.org/10.6035/monti.2020.ne6.5>
- Hollins-Sims, N.Y., Kaurudar, E.J., & Runge, T.J. (2022). Creating Equitable Practices in PBIS: *Growing a Positive School Climate for Sustainable Outcomes (1st ed.)*. Routledge. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.4324/9781003294351>
- Huijnk, W., Damen, R. & van Kampen, L. (2022). De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland. *LHBT-monitor 2022*. Sociaal Cultureel Planbureau: Den Haag.
- Janie, K., Annie, P. S., Morgane, A. G., Lyne, C., Nicholas, C. (2022). School Factors Strongly Impact Transgender and Non-Binary Youths' *Well-Being, 9*(1520), 1520–1520. <https://doi.org/10.3390/children9101520>
- Kaufman, T.M.L., Kiekens, W.J., Baams, L. *et al.* Gender Sexuality Alliances and School Safety: Who Benefits Most and Do Additive School-Led Practices Strengthen the Link. *J. Youth Adolescence* (2024). <https://doi.org/10.1007/s10964-024-01957-0>
- Davis, K. M., Kahlo, D. M., & Cochran, B. N., (2024). “For all the role asks of us, it gives us so much more”: a descriptive study of gender and sexuality alliance advisors’ usual practices, training experiences, and motivations, *Journal of LGBT Youth, 21*:1, 50-77,

DOI: 10.1080/19361653.2022.2149660

Ioverno, S., & Russell, S. T. (2020). Homophobic bullying in positive and negative school climates: the moderating role of gender sexuality alliances. *Journal of Youth and Adolescence: A Multidisciplinary Research Publication*, 50(2), 353–366. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01297-9>

Lutsenko, O., & Lutsenko, G. (2022). Active Learning - Theory and Practice. IntechOpen.

Mallory, A. B., Pollitt, A. M., Bishop, M. D., & Russell, S. T. (2021). Changes in disclosure stress and depression symptoms in a sample of lesbian, gay, and bisexual youth. *Developmental Psychology*, 57(4), 570–583. <https://doi.org/10.1037/dev0001168>

Porta, C. M., Singer, E., Mehus, C. J., Gower, A. L., Saewyc, E., Fredkove, W., & Eisenberg, M. E. (2017). LGBTQ Youth's Views on Gay-Straight Alliances: Building Community, Providing Gateways, and Representing Safety and Support. *Journal of School Health*, 87(7), 489–497. <https://doi.org/10.1111/josh.12517>

Poteat, V.P., Calzo, J.P., Yoshikawa, H., Lipkin, A., Ceccolini, C.J., Rosenbach, S.B., O'Brien, M.D., Marx, R.A., Murchison, G.R. and Burson, E. (2020). Greater Engagement in Gender-Sexuality Alliances (GSAs) and GSA Characteristics Predict Youth Empowerment and Reduced Mental Health Concerns. *Child Dev*, 91: 1509-1528. <https://doi.org/10.1111/cdev.13345>

Poteat, V. P., Yoshikawa, H., Calzo, J. P., Russell, S. T., & Horn, S. (2017). Gay-Straight Alliances as Settings for Youth Inclusion and Development: Future Conceptual and Methodological Directions for Research on These and Other Student Groups in Schools. *Educational Researcher*, 46(9), 508-516. <https://doi.org/10.3102/0013189X17738760>

Poteat, V.P., Yoshikawa, H., Marx, R. A., Sherwood, S. H., Richburg, A., Murchison, G. R.,

- Lipkin, A., Yang, M. K., Calzo, J. P. (2022). Engagement in gender-sexuality alliances predicts youth's positive and negative affect: an 8-week weekly diary study. *Journal of Youth and Adolescence : A Multidisciplinary Research Publication*, 52(1), 1–14. <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01692-4>
- Roberts, L.M., & Christens, B.D. (2021). Pathways to Well-being among LGBT adults: Sociopolitical Involvement, Family Support, Outness, and Community Connectedness with Race/Ethnicity as a Moderator. *Am J Community Psychol*, 67: 405-418. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12482>
- Russell, B., Ryan, C., Diaz, R. & Russell, S., (2011). High School Gay–Straight Alliances (GSAs) and Young Adult Well-Being: An Examination of GSA Presence, Participation, and Perceived Effectiveness, *Applied Developmental Science*, 15:4, 175-185, DOI: 10.1080/10888691.2011.607378
- Skidmore, S. J., Lefevor, G. T., Perez-Figueroa, A. M. (2022). “i come out because i love you”: positive coming out experiences among latter-day saint sexual and gender minorities. *Review of Religious Research*, 64(3), 539–559. <https://doi.org/10.1007/s13644-022-00501-5>
- Sonneveld, L. P., & Bungener, S. L. (2022). Op weg naar passende zorg voor lhbt+-jongeren met psychische klachten. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, (2022/3), 152-159.